

N°. 34.

Pirmdeenä 19. (31.) August

1868.

Rahditajs.

Cetkshemmes sinas. No Pehterburgas: sinna pahr muhsu Keisera familija Kiffingenä. No Drenburgas: Bucharas meera norunna neuditzama.

Ahrsemmes s. No Wahj.: Luffemburgä nemeerige tihko Franzijai peebeedrotees. No Belgias: Belgeeschi krohna-prinzis wehl grubti flims, la ari Melkitas keiserene Scharlotte. No Posenes: te weens Abisintijas zeetumneels pahrnahzis. No Italias: laudis ar lehninu nau meera, — pahwests Rohnu nostiprina. No Englandes: godda isballischanas par Abisintijas karu. No Ibru-semmes: nescheligs muishas kungs un semneeku prettiba. No Turku walstes: Turkeem gadahs jauni enaidneeli, las Randiju gribb atswabbinah. No Japanas: tur eelschigs karfch. No Melkitas: Seemel-Ameerikaneeschi stahsta par Melkitas behdigi buhshanu.

Zittas jaunus sinas. No Londres: pahr dselsu-jetta nelaimi. Saunatahs sinas.

Par dhimtu mahju pahrdohshanu Widsemä. Filippus II, Spanijas lehninsh. Arri gudris blehscha stikis. Jahnis un Sihmanis. Grahmatu sinas. Undeles sinas.

Peelittuwa. Parradu grahmatu. Labbas un launas deenas. Iht stahstini.

Cetkshemmes sinas.

No Pehterburgas. Stä August telegrafs no Kiffingenes atneffa tahdu sinu, la muhsu augsta Keisera familija tur pee labbas wesselibas turrotees. Pruhshu lehninsh Winnus tur apmeklejis un usnahzis til nejauschi un nesinnoh, la til tad to dabuhuschi sinnah, kad tas jau bijis klah. Trihs zettort-dalkas stundas abbi walbineeki farunnajuschees un Keisers sawu augsto weesi tad libd wahgeem pawaddijis. Arri Ghtreiku keisers soblijees schinnis deenas muhsu Keiseru apmekleht.

No Drenburgas raksta 27tä Juli, la, lai gan ar Bucharas emiru meers effoh, noderrehts, tomehr general-gubernators Kaufmann effoh wiffu Drenburgä buhdamu karra-spehku — til ween garnison bataljonu ne — us rohbeschahm aisuhtijis, no la warr saprast, la ihsti netizz wis, la emirs to noderreshanu pareisi peepildishoh.

Ahrsemmes sinas.

No Wahjsemmes. Luffemburgeeschi rahdahs dikti nemeerigi buht. Iri winnu starpä tahdi wihri, las us to ween tihko, Luffemburgu peebeedroht Franzijai. Tä teem winnä mehnesi kahdä nakti pee wiffseem eelu-stuhreem bijuschas peesistas lappas, las laudis flubbina, ar Franziju beedrotees. Schis flubbinatajs bijis kahds driffletajs un awisneels, las sawu darbu arr nemas ne-effoh leedfis, bet tezis, la winsch arr effoh jau sagahdajis Franzuschu karrogus. Ar to winsch til gribboh to isdarriht, lai laudis paschi sawu waldischanu iswehloht, lo winsch buhtu waddijis, lai Luffemburgeeschi panahktu to laimi, pee tahdas walsts peederreht, las tohs labbaki warroht aplaimoh. — Sinnams, la leelmuttim strahpi uslikka.

No Belgias raksta, la winnu krohna-prinzis wehl arween effoh dikti flims un mas warroht zerreht, la tas wehl zelschotees. Tapat behdigi arr' ei-joh ar to zittreisejo Melkitas keisereni Scharlotti, las jau til behdiga buhshana krittuse, la wairs pee winnas nelo ne-eespehoh tee zilweft, lo winna arween' klausijuse. Daschu deen' ta us wiffu peerunnashanu nemas nezektotees no gultas un t. pr.

No Posenes, Pruhshu walste. Starp teem zaur Magdalas uswarreshanu Abisintija atswabbinateem zeetumneekem atrohahs arri weens fedlineels no kahda schejenes zeemä, las pehz gaddeem taggad atkal sawä lehninsh pahrnahzis. Tas ni stahsta, la winnam preeksch ta laifa, kad libd ar zitteem Giropescheem us lehnina Teodora pawesheshanu tizzis apzeetinahts, itin labbi klahjees. Winnam darba bijis papilnam, un kad fedlineela darbu tur labbi aismaffajoh un pahrtikka bijuse lehta, tad

gan wiaſch buhtu warrejis labbu kaptalu ſamantohht un mahjäs pabrneſt, ja nebuhtu tä peepeschi ſaamets un zeetumä turrehts. Pahr teem diweem gaddeem, lo zeetumä nofehdejis, wiaſch noſtahſta behdigas leetas. Bijuſchi laiki, kad zeetumneeki tiſkuſchi lehdēs flehgti un knappi ween ehſt dabbujuſchi. Pahr winnu galwahm arween draudejuſchas nahwes-breeſmas un til zaur to ween winnaſ no nahwes tiſkuſchi wallä, ka lehniaſch Teodors eedohmajees, ka Englandeſchi tuhlin aiſeeſchoht prohjam, kad wiaſch teem tohs zeetumneekus atdohſchoht. So ja wiaſch to buhtu warrejis dohmaht, ka tä nenotiſchoht wis, tad pa-teeſt buhtu wiſſus zeetumneekus notahwis. — Schis ſedlineeks noſchehlo, ka winnam waijadsejis no turrenes Englandeſcheem libds pabrnaht un wiaſch ranga ammatneekus peerunnaht, winnam libds eet us turren atpaffak. Turrenes eedſihwotaji effoht deesgan mihligi un labprahgtigi un wiaſch Abiſſinijas wallodu irr labbi eemahziies.

No Italias. Naw dauds to gaddu pagahjuſchi, kad Italija ſawu lehniau Wiktoru Emanuelu til brihniſchti gohdaja un zeenija un neſinn ko preeſch wianna buhtu usnehmuſchees darriht; bet taggad, ka rahdabs, tee prett ſawu lehniau pawiffam auſſti palikkuſchi. Kä leekabs, tad ta waina ta ween, ka lehniaſch to naw isdarrijis, ſas winnam nebuht naw eephejams, prohti, ka naw usnehmis Rohmu un ka naw aiſdſinnis Franzuſchus, ka Garibaldis bij eedohmajees isdarriht. Staleſchi karſti zilweſi, ſas dauds ko eedohmajahs isdarriht, un tomehr neſpehji paſchi ſawus laupitajus un burlaſas ſawalbiht, ſas tur wehl leelös pulkös deesgan atrohdahs. — No Rohmas daudſina, ka us to leelo konzili nahloſchä gaddä pahweſts buhſchoht aizinahht keiſeru Napoleonu arr, bet Wiktoru Emanuelu neuſaizinaſchoht wis. — Wehl to ſtahſta, ka Rohmu wiſszaur noſtiprina-joht un miſſu leelgabbalus no Tulones të atweddoht, lo us wallehm leekoht. Miſbildinajotees ar to, ka effoht jaſargahs no Garibaldeſcheem, jo tee arween tiſkojoht us Rohmu nahkt. Bet to warroht redſeht, ka tahs noſtiprinaſchanaſ effoht preeſch kahda zitta eenaidneeka, jo Franzija bihſtotees, ka ja tur karſch iszelttohs, Italija wis ne-eſchoht tai par beedru. Tad nu ſaprohtams, ka ſchee leelgabbali preeſch Italijas paſchas, ja ta grihbetu tahdä laika tuſtetees. Un ka Staleſchi us ſawa lehnia nemeerigi, ta arr gan buhs Franzuſchu waina, jo winni newehl Italijai pee leelas warras tiſt. Stahſta arr, ka pahweſts nu weenreis effoht atraddis wihru, ſas libds ſchiniga walſts ſiktebra Antonella weeta warroht derreht, to kardinalli Berardi; bet tas ne-effoht wis tiſt leels prettineeks jaunahm eetaiſſchanahm, ka Antonellis.

No Englandes. Awifes ſtahſta, ka par Abiſſinijas karru, kur tiſt 2 meſchanirgi ween gallu dab- bujuſchi, effoht deesgan gohda-ſihmes isdallitas. Bes ka gohda, ſas waddonam lordam Napieram parah-

bihts, effoht zitteem offizeereem isdalliti 2 komandeeru kruſti, 26 brunneneeku kruſti, tad weena general-majora- un 6 lehnina adjutantu weetas, libds ar 3 pallawneeku patentehm. Tad wehl 9 pallawneeku, 17 obristleitnantu un majoru weetas isdallitas. Bet të jaſinn, ka Englande tahdas gohda-weetas arri par naudu pahrdohd un warr ſaprast, kadeht tiſt dau- dſi tahs dabbujuſchi. Turpretti atkal zitti, ſas pa-teeſt pelnijuſchi, ne-effoht ne neeka dabbujuſchi. Arri tas weenigais offizeeris, ſas eewainohts tai karrä, kapteins Roberts, effoht tuſſchä palizzis. Dauds nurdeſchanaſ taggad effoht karrä-wihru ſtarpä par tahdu netaiſnibu un wiſſäs klubbäs pahr to ſpreeſchoht. — Ne-effam gan dſirdejuſchi no zittas kahdas ſemmes, kur tiſt aplam darritu ar tahm karrä-wihru apgohd- daſchanahm, ka to dſirdam no tahs ſlawetas Eng- landes. — 17tä Auguſt kriſtalla pilli Londonē dauds laudis ſagahjuſchi ſarunnatees pahr to Iſtru-ſemmes tizzibas ſtrihdi, un wiſſi tee runnataji, ſas ſchoreis ſawas runnas kauſchu preeſchä turrejuſchi, us to ween paſtahwejuſchi, ka Angku tizzibai japaleekoht par to galwineezi arri Iſtru-ſemne un newarroht nebuht padohtees pahweſta warrai, no kurras tal pa- ſchas lattoliſſas ſemmes jau raujotees wallä.

No Iſtru-ſemmes. Namehr taggad Iſtru- ſemmes Dehneſchu beedriwa prett paſchu ſemmes wal- diſchana zehluſehs, no ta laika bij kluffu palikku- ſchas tur rentineeku (ſemneeku) ſuhdſibas pahr ſa- weem muſſchu lungeem. Zittureis tur tahs renti- neeku ſuhdſibas dſirdeja beeft ween un laudis no muſſchneeku zeetſirdibas newarredami glahbtees, pa tuhtſtoſcheem gahja prohjam us Ameriku un ir tag- gad karrä gaddä dauds laudis no tejenes turpu aiſ- eet. Bija laiki, kad paſchä truhkuma gaddä muſſch- neeki redſedami, ka laudis renti neſpehs aiſmaſaht, tohs dſihſchus no mahjahm isdſinna ahrä un nebij, ſas tohs ſchehlotu. Bij Iſtru ſemmi arr tahdi laiki, kad zaur baddu un nabbadſibu mahjas iſmirra tuſ- ſchas un pehjal laudis atradda taiſ paſchäs weetas ſatruhdejuſchus, kur tee ſawu garru iſlaibuſchi. Ne- ſinnam, woi ſchinis laikös muſſchu kungi tur miſ- ligaki palikkuſchi zaur to, ka kauſchu tiſt dauds aiſ- eet no turrenes us Ameriku, jeb irr ſawadi liſkumi, ſas laudis wairat aiſſtahm, jo awifes nekahdas ſuh- dſibas nebij laſſamas. Bet nupat atkal ſas ſchinni leetä wehrä leekams irr notizzis. Kahds kungs, mahrdä Skulli, nopirka labbi leelu grunts gabbalu, lai gan ſemneeki wezzu kungu bij luhguſchi, lai tam to nepahrdohdoht, tapeh, ka tas jau bij paſiſtams par zeetu wihru. Birmais darbs ſchim jaunam kun- gam bijis, rentes buhſchana pahraiſht un ſinnams, ka ta jauna rentes buhſchana nekahda labba nebij, ihpaſchi ta punkte, ka pa 3 neddetahm wiaſch war- roht rentes buhſchana uſſazziht un atnemt. Pehz ſchahm 3 neddetahm waijadſeja rentineekam ſawu weetu atſtaht un aiſcet bes kahdas atlihdſinaſchanaſ par to labbibu, ſas tihrumä. Imä Zuli jaunais

jau bij apnehmuschees jauno kontrakti nepeenemt. 4 til bij atnahuschchi, — kam tuhlin mahjas usfaz- zija — un tee zitti zaur weetneefceem bij famu renti fuhthijuschchi. Bittâ deenâ kungs junkuru un 2 polizejas fargus lihds panehmis, dewahs pats turp, bet tilka no wihreem, feewahm un behrneem ar negantu brehtschenu apstahs un kahdâ mahjâ, fo tuljehu atradda, no fakteem teem nahza schahweeni pretti, tâ, ka kungs pats stipri tilka eewainohts un junkurs, lâ arri weens polizejas salbats, nahwigi fashauti. Tahdi bij tahs zeetsirdibas augti, — lai gan flep- lawneeki paschi arr fawat sohdivai ne-isbehgs.

No Turku walstes. Pahr Kandijas nemeeru deesgan effam lassijuschchi un to arri sinnam, ka kristiteem tur taggad jau paleel masaf spehta, Turku burlakahm atturretees; tomehr wehl newarram faz- zihht, kad pawiffam beigsees, jo kristitee apnehmuschees lihds beidsamo ar Turkeem zihnitees. Sultans sinnadams, kahdi labbi draugi winnam tee wal- tara puffes Giropas walbineeki irr, mas fo par to behdaja, ka Kandiju pasaudehs, jeb ka winnam tadeht kahda atbildeschana buhs jadohd. Bet taggad tam pawiffam no zittas puffes pazehluschees eenaid- neeki, kas grihb kristitohs Kandeeschus pahrstahweht un sultans jau dabujis drufzin bailes. Schahs bailes tam nahf no Seemel-Amerikas sabeedrotahm walstehm, kas taggad apnehmuschahs Kandeefcheem palihdseht. Tahs atfuhthijuschas famu admirali Farragut us Giropu, fur tam ruhpiigi wiffas weetas ja- apstatta; ohtrâ kahrtâ Amerikaneeschchi famu wehst- neeku likfuschi Atehne un to te atwesdami, tee pirmu reif ar brunnotu fuggi pahrbrauzâ pahr Atlantijas juhru Widdus-juhri; treschâ kahrtâ tee Kandiju no fawas puffes atfinnuschchi un nosazzijuschchi par ihpa- schu fewischku walsti un tad, zettortâ kahrtâ, no sul- tana pagehr, ka lai tas Seemel-Amerikas andeles- un karrâ-tuggeem nefaweteem wehle braukt zaur Dar- danellehm. Us fo tas wifs sihmejahs, to katris lehti fapratthhs, prohti, ka Amerikaneeschchi grihb nemtees Turku prattinacht. Admiralis Farragut pats driht braufschohht us Konstantinopeli, sultanam usstahweht, lai tâ darra. Sultans noproht labbi deesgan, kah- das breefmas winnam mahzahs wirfû nn tadeht arr Franzuschu prinzis Napoleons winnu apmellejis un tapehz arri sultans ar Egiptes wize-kehniku fader- rejees. Dardanelles uppes flantes lihds schim biju- schas pawiffam palaiistas un neapfohptas, bet taggad buhschohht tahs fatatfihht un ar freeteem leelgabbaleem apstahdiht. — Pehz muhsu dohmahm wehrte gan buhtu, ka Amerikaneeschchi tai Turku negantibai ween- reif gallu darritu, fo Giropeschchi newihsho. Bet to sinnam, ka Amerikaneefcheem, ja winni ar warru Turkeem ees wirfû, buhs grubta zihnischahanahs. Sin- nams, ar Turkeem pascheem ween teem ahtri darbs peetruhtu, bet Turkeem jau irr labbi draugi, Fran- zuschchi, Ehstreekeeschchi un Englandeeschchi, tee cetu Tur- keem palihgâ. Tee paschi weens ohtram to trefnu

kummosi nenowehle, lâ tad winni to nowehlehs swe- schineefceem? — Kahdi draugi tee Turki kristiteem, to parahda weens stikkis, kas nupat notizzis Alba- nijâ, Stutari pilsehtâ. Tur nomirris kahds Pascha, kam bijuse lattoku tizziba. Turki jau to nebuht ne- warr zeest, ka no kristiteem arri kahds walbineeka kahrtâ. Pee winna kappâ peelikht fargi, fo guber- nators driht atkal atnehmis noht. Pehz trim dee- nahm, kamehr waktis nebij wairs klahht, atradda to lihki faheshitu kapsehtâ wirs semmes gulloht un frusts falaufts tur blakkam. Tas nedarbs Franzuschu kon- sultam sinnam darrihts, kas to lihki apstattijs, at- raddis tâpat fawâ dahrgâ generata mundeerâ, lâ tas paglabbahts un tadeht noprohtams, ka tee nebijuschchi wis laupitaji, bet tizzibas eenaidneeki, kas lihki fa- maitajuschchi. Tadeht konsulis no gubernatora pageh- reja: lai tas to lihki par ohstreif ar leelu gohdu leel paglabbaht, lai leel leelu gohdu-stadbu pahr winna kappu us waldischanas malfu un lai eezell kommis- sioni, kas to wainu un wainigohs ismelle. Tâ nu gan arr effoht notizzis un gubernators isfohljis 150,000 piasterus teem, kas wainigohs peerahdischoht.

No Japanos. Tur taggad dumpojahs Ja- paneeschchi paschi fawâ starpâ, prohti tee, kas stahw us laizigas waldischanas (Taikuna) puffi prett to garrigu waldischanu jeb Mikado. Katram irr fawi aistahwetaji. Kâ dsird, tad taggad atkal Taikuna parteja winnejoht un winna karrogâ waldoht pahr Jeddo un Tokubama pilsehtahm, Mikado effoht ais- gahjis atpattat us Kioto pilsehtu, fur jau agral mit- tis. Tomehr Taikuns Stotsbadtschi, kam atkal ta pirmeja gohdiva peedahwata, to wairs nepeenemmoht, wisch labbal grihbhoht palift par walsts ahriku buh- schanu ministeri, nekâ par Taikunu. Tahdâ wihse tad gan newarehs wis pastahweht tee wezsee ahsem- mei un kristigai tizzibai prettigi likkumi, fo Mikado atkal gribbeja gaimâ zelt un tumiba arri te famu spehtu pagallam saudehs.

No Mexikas. Kahda Seemel-Amerikas awise pahr Mexiko runna tâ: Tahs sinnas, kas no Mex- ikas nahf, jo deenas jo flaidraki israhda, ka Mex- ikaneeschchi nebuht nespehji paschi pahr fewim waldisht. Tur eet til behdigi, ka nestinnam wis zittu semmi, fur wehl tâ eet, jo laudis tur paschi fawâ starpâ nih- dahs un ehdahs, ka, lai arr Deews sinn tâ mehs gribbetu lihdsseht, to nemas newarram, jo winnu tag- gadeja buhschana irr bes wiffas zerribas. Taggad riltigi 44 gaddi pagahjuschchi, kamehr Mexikaneeschchi famu pirmo keiseru noschahwa tapehz, ka gribbeja sabeedrotahm walstehm lihdsi tilt un par republiku palift. Pa teem 40 gaddeem tee nu irr nogrimmu- schchi dumpigâ buhschanâ, winni zehla un gahsa pre- sidentus, partejas kahwahs ar partejahm, atmetta wiffus wezzus likkumus un zehla jaunus, krahja parrabus un nedohmaja tohs malfacht, fanihdahs ar faweam labbaleem drangeem, pasaudeja leelus gabbâ- lus no fawahm labbakahm semmes dallahm, tâ, ka

kungs bij pee fewis apstellejis wiffus rentineelus, kas pa teem 40 gaddeem tee wiffus labbus liffumus faudejufchi, palikka bes wiffa labba padohma un teem waijadseja atkal mestees sem fweſchas waldischanas. Pa teem 40 gaddeem tee 31 reis jaunus liffumus isdewufchi, gandrihs latrà gaddà zittus, kas parahda, ka tee deesgan strahdajufchi, tomehr gallà tee bij pahrdohiti zittam fweſcham un teem waijadseja fa-wus zettus lohziht sem fweſcha juhga. Rà ar to ohthro keisera waldischanu gahjis, to wiffi wehl itt labbi atminnam. Bet tit ko to jaunu buhschann eefahufchi, tee atkal parahdijahs dumpigi. Winni us mums brehza pehz palihga, ko teem labprahit snee-dsam un ja to nebuhtum darrijufchi no fabeedrotu walstu puffes, tad warr buht, Franzufchi wehl scho-deen buhtu Mexika. Mehs Mexitaneescheem pa-lighu sneegufchi, nelo nepagehrejiam pretti; bet tikkai to luhdsam, lai zilwezibas dehl Maksimiliana dsih-wibu taupa, kas, lai gan wainigs, tomehr tas ihsten wainigais nebija un kas tur wairaf kaunuma zettis nekà padarrijis. Mums bij ta teefa, no winneem to pagehrehit. Mehs paschi bijam leelu karru bei-gufchi un dumpja fahzejt bij muhsu rohkas un mehs ne-effam wis winnu affinis islehhjufchi, jo scha laifa zilweziba pawehl peedohschanu, un jau algas mums deesgan ar to, ka dumpi effam uswarrejufchi. — Rà jau fazzijam, bes mums Mexilaneeschi Franzu-schus nebuhtu aisdsinufchi un par scho palihdsibu winni gan warreja muhs pallausiht un Maksimi-liana dsihwibu taupihit. Bet tee affinslabrigee, ne-pateizigee palikka par fleptaweem, ko tee ar nelo ne-warr taifnoht un tà paschi fewi peefkattijufchees pee barbaru tautahm. Mexilaneeschi sohlijahs, ka, kad tit Franzufchi aiseefchoht, wiffi pee winneem buh-schoht pareisi, wiffi buhschoht weenà prahit, kad Maksimiliana affinis to weenprahitibu apsehgelejufchas. Tas nu wiffi irr notizzis, bet kur tad nu irr ta meeriga weenprahitibu? Taggad jau gads, ka Maksi-milians noschauts, bet woi Mexika laimigaka palik-tuse? Kas to dohd! Winnu wehstneeks Romero, kas pee mums dsihwo, apleezina, ka effoht gan labbal, bet tas naw teefa. Mexika paliktuse tahda, kas wiffus liffumus mian sem fahjahm un schi behdiga buh-schana jo deenas wairojahs. Romeros grihb no mums naudu preekſch Mexikas, bet tee no wezza parrada naw groffi aismattajufchi, kas winneem wairaf dohs? Mexikai paher wiffahm leetahm wairaf waijag weffeligas waldischanas. Tadeht, lai eet ween sawu nezeku tahkal, kamehr winnas mehs pilns un kamehr tee pilnu Deewa sohdu sakrahjufchi. Warr buht, ka tad Deews muhs isrebsehs par teem islih-dsinatajeem. Tad warr buht, ka jau agraf to grih-bejam, fuhthim sawu generali Scheridanu paher Rio-Grande uppi, lai muhsu swaigsnotu karrogu sprausch us Montezumas pilli un Mexiko panemm par muhsu peederrumu. Tad wiffi buhs labbi; tad Mexikai buhs meers un labllahschana.

Zittas jaunus sinnas.

No Londones. Nekur zittur pasaulè gan tit dauds nelaimes dselsu-zekà nenoteek, ka Seemel-Ame-rikà un Englande, jo tur tee zilweht ka pufstrakhti dauds ko darra us labbu laimi ween, itt ka paher zilweka dsihwibu nelo dauds nerehkinadami. Reih Englandes kehneene patte dselsu-zekà waldischanu luhguse, lai tal gahdajohit, ka tit dauds nelaimes dselsu-zekà nenoteekoht. To winna gan labbi sin-noht, ka wiffi tad effoht dikti ruhpiigi un labbi gah-dajohit, kad winna brauzoht, bet woi tad zittu lauschu dsihwibas effoht masaf wehrtes nekà winnas dsih-wiba?! Ir schi peefohdinahschana dsikkas fahnes naw nehmuſe un nelaimes noteek arween deesgan. 9tà (21mà) August nakti, pulkst. 1. Schester-Holihid dselsu-zekà us Ithru-semmi braudama reisneeku rinda fastappusehs ar mantu-rindu, kas petrolejumu wedda. Reisneeku rindai lokomotive ar tenderu un trim pir-mas klaffes waggoneem tikla fadausita un fadest-i-nata, jo petrolejums aisdeggahs. 23 reisneeki tè sau-deja sawu dsihwibu; winnu lihki tà bij apdeggufchi, ka tohs newarreja wis pasiht. Lords Farnham ar sawu gaspaschu arri dsihwibu faudejufchi. Starp drup-peem atradduschahs dauds dahrgas selta un fudraba mantas, kas teem nelaimigeem peederrejufchas. Weh-lakas sinnas stahsta, ka laifam dauds leelaks skaits, nekà usdohits, effoht eewainoti un kurrinatajns nosittes. Petroleums aisdedsees zaur neprahitigu lokomotives kurrinahschanu. Weena herzogene un lords Georg Ha-milton, kas reisneeku rinda bijufchi, tikkufchi isglahbti.

Jannakahs sinnas.

No Wehterburgas. Keisera pawehleschana nosatta, ka par wiffahm prezehm, kas lihds 1mo Janwar 1869 muitu-nammids paleet, buhs muitu nemt pehz teem jau-neem muitas-liffumeem.

No Wehterburgas. Tai nakti us 12tu August leels ugguns-grehts tè aprija 100,000 pudbus linnu un 70,000 pudbus tanepu. Stahde effoht 750,000 rubku leela.

No Berlimes. Ministeru presidente Bismarck 10tà August no sirga krittis, bet ne-effoht nelo wis maitajis.

No Darmstattes, 12. Aug. Kreemu Keisers ar sawu familiju schowattar pulkst. 6^{3/4} no Riffingenes tè eereisohs.

No Parihses. No Luzernes tè sinna nahuse, ka tur diwi Englandes polizejas fargi fanehmufchi weenu Feh-neeti, kas gribbejis Englandes kehneeni Wiktoria nolaut. Englandeefchi, kas tè Schweizu semme dsihwo, wiffi paher to dikti fastattufchees, jo dohma, ka schis Fehneets ne-buhſchoht wis tas weenigais, kas us Luzerni nahjis. Satta, ka kehneene jau mahjäs tahdas jauſmas dsirde-juse. — Wehlakas sinnas stahsta, ka tas nemas ne-effoht teefa.

Napleona I. peeminas-sihmi zekhoht senatoris Larabits keisera weeta leelu flawas runnu turrejis un teizis: „Saw 19 gaddus muhsu keisers walda ar leelu gudribu. Kad tarfchs bij waijadfigs, tad winsch to wedda firdigi un meeru lahrodams wiffu strahdaja mehreni un ar gudru sinnu. Giropa degtu weenàs uggunis un leefmäs, ja winsch to nefawalditu un patz newalditohs. Keisers mihle meeru un grihb meeru.“

No Londones, 12. (24.) Aug. Seftweenas nakti tè plohhjahs leela wehra, kas dauds stahdes darrija pee fugeem.

No Spanijas. Wiffi ministeri grihbtoht no ammata atfazzitees un dumpis effoht jau pee durrihm.

Par dšimtu mahju pahrdohschann Widsemmé.

No ima Janwara lihdš imam Julijam 1868.

Pahrdewejs.	Muischa.	Dahlberu wehrtiba.			Sit maksas:
		dald.	gr.	par	
Maidell.	Buddenbrof muischa	335	446	par	48,960 rub.
Richter.	Waimarmois	157	442	" "	20,085 "
Sivers.	Rannolin	125	112	" "	16,410 "
Löwis.	Lakfen	194	329	" "	24,510 "
Löwis.	Kaipen	178	364	" "	26,520 "
Vietinghof.	Waltenberg	463	771	" "	74,800 "
Meyendorf.	Kamfes muischa	8	15	" "	1,225 "
Breekmann.	Brante muischa	145	473	" "	24,731 "
Stryk.	Sürköppo	991	2817	" "	186,341 "
Liphart.	Tammistemois	14	9	" "	2,256 "
Mühlen.	Uhsnamois	19	50	" "	3,129 "
Kadloff.	Perrimois	15	45	" "	1,937 "
Sivers.	Räppina	173	504	" "	23,400 "
Mengden.	Mujan	214	185	" "	35,131 "
Tiefenhausen.	Ufenstak muischa	28	13	" "	4,925 "
Mengden.	Kaugera muischa	568	678	" "	92,554 "
Huene.	Rawestemois	28	89	" "	5,800 "
Möller.	Karrasti	137	188	" "	17,595 "
Anrep.	Branglimois	37	72	" "	5,016 "
Fölkersahm.	Kohstul muischa	42	45	" "	8,100 "
Jürgens.	Ufila	20	52	" "	2,600 "
Liewen.	Krimmulde	209	263	" "	23,486 "
Dubril.	Saun Ottes muischa	70	101	" "	14,732 "
Wolff.	Kempe muischa	244	61	" "	37,240 "
Krüdener.	Ensel muischa	297	609	" "	42,501 "
Stryk.	Sürköppo	83	144	" "	16,435 "
Kriegsmann.	Kenzen muischa	1305	2130	" "	250,564 "
Brehm.	Mijasch	105	231	" "	14,469 "
Laudon.	Kohsbeht	339	665	" "	50,095 "
Samson.	Pahles muischa	96	75	" "	19,086 "
Sivers.	Praulenes muischa	666	1286	" "	99,903 "
Mengden.	Kaugera muischa	323	554	" "	54,686 "
Bof.	Lodimois	279	539	" "	47,335 "
Statelberg.	Abia	51	89	" "	11,485 "
Villebois.	Kurrista	99	243	" "	19,601 "
Stryk.	Krimaumois	130	222	" "	19,128 "
Ditmar.	Uus Wendjamois	28	116	" "	5,190 "
Nolken.	Luniamois	59	135	" "	11,718 "
Stryk.	Wanna Widomois	250	511	" "	49,483 "
Stryk.	Korküllamois	340	641	" "	69,094 "
Statelberg.	Uddaweremois	201	523	" "	31,444 "
Stryk.	Patküllamois	116	154	" "	22,862 "
Sivers.	Gusomois	34	18	" "	4,930 "
Statelberg.	Immafer	63	207	" "	10,290 "
Steenbof.	Mihtaire	40	74	" "	5,500 "
Löwis.	Aderkas muischa	111	268	" "	21,050 "
Moller.	Sömmerpallomois	34	140	" "	4,800 "
Statelberg.	Allagfirwi	17	—	" "	3,194 "
Transehe.	Saun Brangel muischa	59	36	" "	9,211 "

9539 dald. 17,734 gr. par 1,595,537 rub.
 jeb 9737 " 4 " " 1,595,537 "

Dalberis zaur zaurim rehkinajohit maffa kahdus 163 rubtus fudraba.

Tanni Widsemmes puffé, kur Jggauni dšihwo, irr pahrdohiti 3500 dald. 8062 gr. par 611,558 rub.
 Tanni Widsemmes puffé, kur Latweefchi dšihwo, irr pahrdohiti 6039 dald. 9672 gr. par 983,979 rub. Tab
 nu Latweefchi schinnü pufsgaddâ gandrihs ohtr' til daubš pirkufchi lä Jggauni. — Jggauni zaur zaurim
 rehkinajohit par dalberi maffajufchi 170 rub., Latweefchi 160 rub.

Lee 4 wifšleelakee pahrdewumi irr fchee:

Kenzenes muischa	1305	dald.	2130	gr.	par	duld.	188	rub.
Sürköppo	991	"	2817	"	"	"	182	"
Praulenes muischa	666	"	1286	"	"	"	147	"
Kaugera muischa	568	"	678	"	"	"	160	"

Walmeeras aprinki 10 muischās zeemati pahrdohiti, Nihgas aprinki 8 un Zehsu aprinki 4 muischās. Maddalina draudse 3 muischās zeemati pahrdohiti: Lafftenē, Raipenē un Alderkas muischā. Masallazes draudse arri 3 muischās: Waltenbergā, Kohstul muischā un Jaun Ottes muischā. Walmeeras draudse 2 muischās: Raugera muischā und Minjanē.

Ka ar zeematu pirkschanu labbi us preekschu gahjis, to skaidri warr redseht. Bet kà nu buhs us preekschu, kad Deews, kà rahdabs, mums badda gabdu grihb litt peedschwot?

Filipps II., Spanijas kehniensch.

Kad kahbai tautai kahds labs walbineeks irr, tad par to jateiz firnigi Deews. Ta irr weena seela Deewa schehlastiba. Tà arri mehs Deewam wararam pateikt, ka mums tahds Keisars irr, kas sawus laudis mihto un apgabha. Ka lai mehs labbali to schehlastibu pee firds nemtu, ka mums tahds zeenijams un mihtojams Keisars un par usflubbinafchanu, lai winnam uszihtigi kalpojам, tē stabstischu par weenu kehniau, kam nelahdas mihlestitas prett saweem appakshneefeeem nebij un kas dauds newainigu affinu islehtis.

Filipps II., Spanijas kehniensch, walbija feschpazmitā gaddusimteni. Wiasch pats peederreja pee kattoku tizzibas un ar warru ar to darbojahs, wiffus tohs ispeldeht, kas eedrohschinajahs Deewam pehz zittas tizzibas kalpoht. Tas bij winna fallams wahros, „tas effoht labbak, nemaj newaldiht, ne kà par tahdeem waldiht, kas neturrotees pee kattoku tizzibas.“ Un rikligi, wiasch prett ewanjelijuma tizzeem til nikni plohsijahs, ka pehz 10 gaddeem ne wehtis no winneem Spanija wairs neatraddahs.

Hollandeeschi taifijahs, ewanjelijuma tizzibu peenemt. Par to Filipps warren tohti apflaitahs un 30 gaddus winnus apfarroja. Wiasch pawehleja, lai katru, kas sawu tizzibu neatsauzohit un atkal par kattoku nepaleekoht, dsihwu fadedsina. Kad atfauza, tad ta bij winnam ta schehlastiba, ka to nowahwa ar sohbin.

Kamehr herzogs Alba kà kehnia weetneeks Hollandē walbija, tamehr ween 40,000 zilweki tizzibas deht tilka noleetati. Un Alba tomehr kahdus feschus gaddus ween bija par gubernatori.

Filipps bij gauschi lepns. Neweens pats zilweks, ne paschi wifsaugstakee leelungu, zittadi ar winnu nedrihtsteja runnaht kà zekos mettuschees.

Wiasch fazzija, ka tà wajagohit buht deht ta, ka wiasch pats effoht mass no auguma. Ja nu tee, kas ar winnu runnaja, buhtu stahwejuschi, tad winni leelakt par winnu buhtu islikufchees, kas tak nebuhtu klahjees. Wiasch arri sinnoht, ka Spaneeschi gauschi lepni effoht un tapehz tà prett winneem jaisturrotees.

Filipps gauschi retti ween sawai tautai rahdijahs un arri paschi augstmanat winnu retti ween dabuja redseht, prohti til ween swehtku deenās, jeb kad kahda leela wajadsiba bija. Sawas pawehleschanas wiasch islaida ar pufsbalsi. Ko nedirdeja,

to wajadseja usminneht un lai Deews farg', kad rikligi netikka ispidihts.

Paschi tee lambarjunkuri, sinnams wiffi no augstas leelungu zilks, nelad ar winnu zittadi nedrihtsteja runnaht, ne kà kad wiasch tohs uprunnaja.

Wifs, ko kehniensch bij aistizzis, par swehtu tilka turrehts. Ar tahdu strgn, ar ko kehniensch bij jahjis, muhscham zits neweens wairs nedrihtsteja jaht.

Filippam II. nelad neweena pascha drauga nau bijis, wiasch bij weens bahrgs lungs, weens flarbs tehws un us winna pawehleschanu dauds newainigu affinu isleets tizzis. — (Baulte.)

Arri gudris blehscha stikkis.

Netahit no Walmeeras pilsehtas R. . . . . draudse, P. . . . . muischas pagastā, seena laika, kahds pufslidhs smalki isgehrbees tehwiensch bija eefahzis daschās mahjās, sahles preeksch tahs taggad daschās draudses pohstidamas lohpu fehrgas peedahwinnaht. Pats bija isteizees, ka effoht no Nihgas Brugguteefas us to ween isfuhstihits, ar sahlehmu un padohmu to lohpu fehrgu nowehrft. Kad nu tanni laika wifswairak wihri pee lauka darbeem atraddahs, sahlu pahrdewejam bija laimejees no seeweefcheem, kas mahjās bija, daschu kapeiku iswilt un sawā tufschā kabbatā eestumt. Bet kad daschi fastapdami wihreeschi sahlu kuptschu pehz winna passēs praffija, tad kuptscha mannidams, ka ne-effoht wifs Maleenā, ar sakka dubfchu naktis laika pahr rohbeschu bija pahrsteepees; un tà winnam bija islaimejees no teefas-wihreem, kas tam us pehdahm passat bija, ismuft.

Kuptscham gan bija isdewees no wilka isbehtg, bet us lahzi kitta; jo tuhlin ohtrā deenā, kad bija arri L. . . . . pagastā sawu ammatu eefahzis strahdaht, tilka no nejauschi satwertis. Kad nu wihram, bes ween muttes passēs, — passē trubla, tilka peederrigai Brugguteefai nodohits. Pee ismekleschanas israhdijses, ka laikam effoht weens behglis no Pohtu zilwekeem.

Scho esmu tapehz stabstijis, ka lai neween illatris no tahdeem swefcheem un nepasihstameem sahlu pahrdewejeem un zitteem teem lihdfigeem un naudas iswihlejeem sinna isfargatees; bet arri, lai tohs paschus sinna satwert un teefahm nodohit, kurras gan sinnahs, ka tahdeem wiltneefeeem peekriht labbali krahtinā tuppeht, ne kà no semneefeeem naudu wilt.

J. T. . . . . g.

Jahnis un Sihmanis.

Jahnis. Labriht, Sihman, kas tad tewi nu at-

tal us Rihgu irr atdsinnis? Woi tad nu jau us semmehm effi apnizzis dsihwoht, ka schè pa Rihgu apfahrt daupees?

Sihmans. Nu, tu jau manni tuhlin til flahbi fanemm, kà to no tewis, fawa wezza drauga, nebuht nezerreju; laikam tu us mannihm pitts buhst, ka fewim tè Rihgà darbu melleju?

Sahnis. Kà tad nè; mums pascheem dascham irr gandrihs sohbi wadsi jakarr, un tad lai wehl par to preezajamees, ka mums zitti darbu no deggona galla nolassa.

Sihmans. Paleez jelle meerà un nepuffojees til dauds; jo tu pats jaw sinni, kà tee semmju kaphosti smekke, kad labbi gaddi, kahdi tad lai nu winai wehl irr schogadd', kur dascham fainneekam pascham nefo pee sohba litt naw, un faule mugguru swilina, dunduri biffes ohdere, ka nesinn, kur lihst.

Sahnis. Tad laikam tu no teem dundureem behgdams effi tè us Rihgu atbissinajees. Lai nu gan no dundureem isbehdsi, bet no faules ne-effi wis isbehdsis, ta tè tew wehl jo stipraki mugguru swilinahs, un tew wehl ne kruhmu nebuhs, kur eelihst, kà us semmehm.

Sihmans. Lai nu gan, bet tomehr jaw til stipri nebuhs wiffu deenu karstà faulè sweedri jatezina, kà us semmehm un tatschu til dauds warreschu nopelnihst, ka no rihta pehz pilssehtas wihses taffi lappijas warreschu nodsertees. — Bet nu pastahsti, kà tad tè par Rihgu labbi eet.

Sahnis. No nu taggad par Rihgu stahstihst, taggad par waffaru jaw wiffi irr sakkumòs; til wehl daschà nammà kahds pahris zilweku, woi nu fullainis jeb istabas-meita jeb woi kahda waffaras feewa (par wahzifli Sommerfrau) mahjà.

Sihmans. Tad teem laikam parleeku labba dsihwe, jo teem tad par to laiku nelahda darba naw, un paehduschì tee tatschu irr.

Sahnis. Kà nu nez; paehduschì tee jaw jo labbi, tapehz jaw dasch labs pa to laiku, kamehr tungu naw mahjà, fewi par tungu jeb freilenti leekabs zeenitees. Bet tas til warr notift tur, kur tee fungi isreisjuschì; kur tee sakkumòs isgahjuschì, tur faimej jaet lihds. Kur jau faime bes darba mahjà atstahtha, tur jau sinnams, teem waffas deesgan us nedarbeem, tur dascha meita famu gohdu paspehle un fungi pahrnahdami arr mahju wairs neatwohd tahdu, kà to atstahjuschì.

Sihmans. Nu luhf' schè, woi tahda dsihwe pilssehtà fmahdejama?

Sahnis. Nu ja, tee laudis us semmehm jau dohma, ka tè pilssehtà maise bes garrosas. Un flatt' ween, kad tahdi tè nomettahs us dsihwi, tad tuhlin us augschu ween flattahs un til nemmahs kahpt ihsteem pilssehtneekem pahri, dsihwè, isturrechanà, mohdès un wiffàs leetàs. Tee to pilssehtas gaisu rihj til ahtri eekschà, kamehr aisrihjahs un ad pagallam! Tahdi kautini til eeraudsiuschì ah-

rigu spohschumu, nemas neluhfo us to, kas ais ta spohschuma paslehts un kas pehzat teem tomehr buhs jabauda. Zil daschs tè atnahzis pilssehtneekem tiffai apgrehzibu doht un pehdigi — kapsehtu pabarriht pilnaku, kur wehl nespehj farou weetiau ais-massahst.

Sihmans. Nu, nu, woi tad til traffi eet?

Sahnis. Ja tu manni netizzi, tad padsihwo ween kahdu laizinu un paskattees. Bet tas labba-kais padohms preeksch tewis man buhtu tas, ka tu us tahm paschahm pehdahm eetu atpakkat us semmehm. Tè, kà tahdahs, nahloeschà seemà dascham buhs hadda kauli jakremt un daschs zaur grehkeem pohstà aisees. Tu un taweji tad paliftu no ta pohsta aiskargati. Peenemm drauga padohmu, tu to nenoschelosfi wis.

J. R. pf..

Grahmatu sinuas.

Pee Mahjas weefa driffetaja Ernst Plates Rihgà, nu-pat palifta gattawa un wiffàs gr. bohds dabujama

Widsemes

wezza un jaunu

Laita-grahmata

us 1869tu gaddu.

Ur bildehm puschlota.

Schinni Laita-grahmatà wiffàs kalendera eerittschanas paliftuschas tapat kà lihds schim; til peelitkums attal irr sawads un jauts. Papreekschu singe „Kaujas waffars ar nobtehm nu ar smuktu, ihpachi driffetu bildi turflahst.“ Tad nahf garrats lohti jauts stahstis, ar to wirtrastu: „Labbam gribbetajam dauds eephejams.“, kur lassams pah Dypmanna un winna audfena dsihwi un ta teem flahjees. Tad „Ea tam wajabseja“, „Ugguns ehdejs“, „Gepreezinadams padohms“, „Laita glahse“ un t. pr. Wehl par ihpachu peelitkumu: „Zeffa rabditajs semnju kadhim, kas Rihgas bohds gribb to eepirkt.“ — Waffa eefecta 10 kap. un 6 rub. par 100 ne-eefectahm.

Wehl pee Ernst Plates tilka isdriffeta un wiffàs grahmatu bohds dabujama schahda grahmatina:

Wils nahf! Stahstis no J. Nofalk. — Waffa 5 kap.

Andeles-sinnas.

Rihgà, 16. August. Laitis wehjains un faufs.

Linnu-tirgus. Schinnis deenàs waffaja par krohna linneem 50 lihds 61 rub. un par bratta no 40 lihds 45 rub. par birkawu Brakletas linnu-sehklas — rub. — kap. par muzzu.

Sihfa andele. Puhrs kweeschu 4 r. 50 f. lihds 5 r. — L. rubsu 3 r. 75 f. lihds 4 r., meeschu 3 rub. lihds 3 r. 20 f., ausu 1 rub. 70 kap. lihds 75 f., par puhru. Puhrs kweeschu miltu 6 r. — L. rubsu miltu 3 r. — L. lihds — kap., meeschu putrainu 5 r. 40 f., lihds — r. — L. griffu putrainu 4 r. 20 f. lihds 5 r. — L. ausu putrainu 5 r. 20 f., sirau 5 r. 50 f. lihds — r. — f., tartuppelu 1 r. 90 f. lihds — r. Bohds sweesta 5 r. — L. lihds — r. — f. Muzza fahls: farkana 6 rub. — f., dalka rupja 5 rub. 85 kap. fmalta — rub. — f., almena fahls — rub. — kap. — Silkes lasdu muzzà 12 rub. — L., egku muzzà 11 rub. 50 kap.

Raudas tirgus. Waffis banka biffetes 86 1/2 rub., Wids usfallamas Rihlu-grahmatas 100 rubl., neusfallamas 90 rubl., Rihgas Rihlu-grahmatas 89 rub., Kurjemmes usfallamas Rihlu-grahmatas — rub., 5 procentu usdewu biffetes no pirmas leeneschanas 134 1/2 rub., no ohtas leeneschanas 134 1/2 rub. un Rihgas-Dinaburgas dsichu-zeffa atzijas 124 rub.

Lihds 16tu August pee Rihgas atnahljuschì 1319 fuggi, un atgahjuschì 1214 fuggi.

Atbiledams redattehrs A. Leitan.

No sensures atwehlehts.

Rihgà, 16. August 1868.

Sluddinaschanas.

No Ahrilawas (Gewahlen) pagasta waldischanas toh wiſſeem teem pee Ahrilawas un pee teem ar Ahrilawu faweenoteem pagasteem, ta Zmen, Lumburſchen, Bobuſchen, Popermahlen, Lubben, Döſchen, Buſnien, Popraggen, Safsmaden, Sefſ-lauten, Zingen un Zunzen peederrigeem pagasta lohzektuem, kurri fawas krohna un pagasta nodohſchanas parabus libſ ſchin wehl aiſmat-fujuſchi nam, un bes paſſeem ahrypſ pagasta us turrah, zaur ſcho fluddinaschanu itt zeeli pee-kohdinahis, taks peeminetas nodohſchanas bes labbas kaweſchanas aiſmalſaht.

Wiſſas pilſſehtu, muſſchu un pagastu-polizejas toh tuhgias, teem pee augſcham minnetem pagasteem peederrigus zilwekus, kurri zaur hwi-tanteem, jed paſſeem peerabidhi newarr, ta wiam fawas krohna un pagasta-nodohſchanas pitnigt nomafſajuſaht, ne par wiſſam ilgati waird us-turreetes newehleht, bet ja watjadfiks tohs paſchus par arreſtanteem pee ſchis pagasta waldischanas peeſubidhi liff. 1

Ahrilawas pagasta waldischana, 23. Juli 1868. [1030] Par pag. wezz. preeſch.: F. Eſchenberg. Pag. ſtrihwerſi Koch.

Kad tas Zehſu kreije, Ahratiſches baſnizas draudſe buhdams Kenjenes muſſcha pee pagasta peeraktidhi ſemneek Zahn Kneſche, las 50 gaddus wezz, widdeſ no auguma, ar melneem matteem, bes paſſe jed zittas labbas parahoiſchanas no ſama pagasta aiſgahis, tad teel wiſſas pilſſehtu un ſemniu teefas zaur ſcheem raf-teem luhgtas to peeminetu Zahn Kneſche, kad tas kur atrohdahs, par arreſtantu ſchat bruggu-teefai peeſubidhi. 1

Zehſis, 11ta Juli 1868. [A 369.] Bruggu-teefas fungs: Grünblatt. Tiefenhausen, notehs.

Moffawas Ahr-Nihga, Brunneneku- (Jeb Riter-) eela teel tas ar A 52 apſim. namſ pahrd. un irr taks klattalas ſinnas turpat dabbujamas. 3

Zsrentefchana.

Walmeeres kreije, Allojas baſnizas-draudſe teel weena pee Wiſſchu-muiſchas peederiga puſſmuſcha ar 100 puhraweetahm tihuma-semmes, plawahm un gannibahm libſ ar weenu frohgu us 12 gabdeem no 23ſcho April 1869 eefahloht us renti isdohda. Tuwafas ſinnas pehz pee muſſchas-lunga Wiſſchu-muiſcha japeeteizahs. 3

Zaur ſcho teel wiſſeem, ſam patilſchana mahju un grunt par dſimtu piert ſinnams darridhs, ta es ſawu peederigu 2 werſtes no Zehſim atrohdamu mahju un wairal ta 13 puhraweetahm ſemmes par lehtu tirgu, ar wiſſahm taiſnibahm un labbumeem pahrdohu. — Zur arri warr uhdens dſirnawas ar pamaju kritumu usbuhweht. Tuwafas ſinnas dabbuhſ pee paſcha gruntineeka. — Zehſis, 4ta Auguſt 1868.

C. A. Niemann,
Kiparely lunga mahja.

Wairal pee Bihrin- un Silaſchu-muiſcha walfſs peederigas mahjas (Krimuldes baſnizas-draudſe) tuhſit us renti isdohdamas. Klattalas ſinnas turpat Bihrin-muiſcha pee muſſchas-waldischanas dabbujamas. 3

Ahr-Nihga, netahl no dſeffs-zella irr weena mahja, kurrá fenn laikeem jau labba anbeles-weeta paſchawejuſe, taggad ſamada eemeſla deht pahrdohdama. Klattalas ſinnas Romanowka- un Kaleij-eelas ſtrihri A 37, pee Dumpf. 3

Pee Meier lunga Leepaja irr nupat drikkelhs un wiſſas grahmatas bohdes dabbujams:

"Nimmajſ trefns lummofs preeſch ſmeekhu mihtotajeem" no Chr. Schönberg, maſſa 20 kap; un "Wairweſchu Unſe," ſachis, " 15 "

Drikkelhs pee bilſchu- un grahmatu-drikketaja Ernst Plateſ, Nihga, pee Pehtera-baſnizas.

C. A. Tiedemanns bohde,

Nr. 6

Kungu-eela

Nr. 6

peedahwa par lehtu zennu no ſawa baggatigi eerikteta prezzu-krahjuma: engliſchu un wahju galda-, tehjas- un glahſchu-trautus no praſtakahm libſ lepnaſahm ſor-tehm: jaunfudraba- un melchiora-prezzes ka: ehdamas- un teh-karrotet, naſchus un gappeles, lukturus, maiſes-kurwjuſ un tehjbrettes; lakkeretas dſeſa- un blekka-prezzes ka: tehjbrettes un maiſes-kurwjuſ, palarramas-, galda-, kſcha- un rijas-petrolejum-lampas; gattawus ta ka arri wehl neuſſelletus ſeenas-pullſtenus. Par gattaweem puſſſteem apnemmoſh us gadda-laifu galwoht. 2

Undelmanneem no bohdes zenna anbeles datta teel atlaiſta.

**Walmeerâ.
Lampu bohde.**

Eela wairumâ no wiſſu labbaleem Wahſſemmes fabrikeem dabbuju

Petrolejum-lampas,

ka: galba-, palarramas-, ſeenas-, pohruſchu- un natſ-lampas; arri lampas; kurras bes zilindera begg.

Rihju lukturi

pee fuſſchianas drohſchi deſſinajami. Lampas preeſch krohgeem, ſtrohdekeem, wehwereem, diſch-lerereem un t. pr.

Zilinderi, daktet, luppeles un wiſſas zittas turklaht peederigas leetas, ka arri uhdens ſtaduru petrolejumu pahrdohd par lehtatu zennu

C. S. Henschel,
klattam Wittmanns bohdei.

See no te appaſchraſſita pahrdohit

Kkunstigi druwu mehſli,
(Superphosphat)

Iai druwus labbatus angſtus neſtu, tiffa pa teem pehdereem ſchetreem gaddeem pehz ſahetas wairal ka ſimts Wiſſemmes un Kueſſemmes muſſchâs druketii un ſcho muſſchu wahrdus warr pee mannſs dabbuht ſinnahſ tatra laifa un ſas isdohſ to labbalo leezibu, zil ſche mehſli derrigi. Zhpafchi pee rubſu un karuppeku druwahm ſche mehſli tohti derrigi. Za ſchõs mehſlus weenus paſchus laifa, tad janemm weſſelu maiſu us puhra-weſtu, bei ia jauz ar ſtallu-fuhdeem, tad til puſſ maiſu ween. Tadhâ maſſa irr mehſlu 6 puddi jeb 240 mahzinas un maſſa 4 rubl. 85 kap. Arri tahdu pamahzijaſamu, ka un us ſabdu wiſſi ſche mehſli iſtaſami, dabbu ſcho mehſlu bohde pee

P. van Dyk,

Nihgâ, Sunder-eela Nr. 10, Seſka mahja.

Kohrtelſs un koſte par lehtu maſſu irr dabbujami Sudmallu-eela A 44 fuggiht cebrauſchanâ, netahl no Dinaburgas traatteera.

Alwu leelôs gabbalôs (muldâs)

warr par lehtu maſſu dabbuht pee

Wilkuma Wetterich,

bohdes wahrds: A. un W. Wetterich, pee Pehtera baſnizas.

S i n n a

preeſch Widſemmes.

Wilkennmuſſchâ, Kattines draudſe, 16 werſtes no Limbaſcheem irr jauns keegeku-zepſis eeriktelhs kur tatra laifa labbi keegekt un daktini dabbujami un par lehtu zennu pahrdohit teel. Za pahrdohſchana turpat Wilkennmuſſchâ notek. 2

Us Kattihu-damba, Leepu-eela A 6 irr weena mahja libſ ar dahſu pahrdohdama. Klattalas ſinnas pee

Zahn Saplan.

Par wehrâ liſſchonu.

Pruffatu puſſwerſs un blattu isnihjimajams uhdens irr priſch dabbujams pee

Wilkuma Wetterich,

bohdes wahrds: A. un W. Wetterich, pee Pehtera baſnizas.

Limbaſchôs

fawâ mahja efmu eeriktelhs bohbi, kur no 15ta Auguſt f. g. baſchadas preeſch ſaimneezibas wairjadſigas leetas, ka arri rubſus, putratimus un miltus par lehtatu zennu pahrdohu un ſinnu-fehllas un ſinnus par dahrgato zennu tapat ka libſ ſchin preeſchu.

Schlohs ar manmahm zeenijamahm kundenhm gohdigi apetees un zerreju, ka tee manni itt beeft apmekſſes.

C. Kauping.

Allus bruhwejamu eefalu

pahrdohd pee ſartanas dangawas tai ta noſauſta „Walſchälſchen“ bruhſi. 3

J. Dander un beedr.

Ed. Biesemann un beedra fahls, ſilku un lappu-tabakas ma-gaſihne,

Pehterburgas Ahrnihgâ, Kalku-eela Nr. 9, klattam muſſu paſſ-kambarim, dabbujams wiſſlabbalais almina-fahls, to leela pulka ſanehmuiſchi un par 6 rubl. dirlawa pahrdohdam.

Pe

Man un beedra,

Sunder-eela Nr. 2,

dabbu labbi un lehti piert: miſſina lukturus, krahnus, pletihſeerus, puſſſteenus, ſtempeletus kappara ſiohpus, laſtrotus, tehſkatlus, arku-dakkaſ no ſchugguna, ezzeſchu-pulkaſ, ſinnu miſſijamus rattus, wahju buſſes, puſſudmallu-rattus, puſſſteenu-ſwarus, puſſudmallu-ſeerus, gattawus arlus un puſſudmallas, ka ka arri labbalo engliſchu ſuperſoſſafihu preeſch lauſu fuhdofchanas. 1

Wiſſadus nandas un wehrts-papihrus pehr un pahrdohd

C. S. Salzmänn,

Nihgâ, Londones traatere, Kalku-eela.

Parradu grahmata.

Stahsts na Kurfemmes un Leifchu rohbescheem.

(Statt. Nr. 29. Beigums).

Bet Marija peepeschi stribhedamo wihru starpā eestahjāhs un fazzija:

„No Deewa puffes, Johrgi apdohma, ko darri . . . tas jau irr zilwels, kas preelſch Tewim us zeffeem gull; Tu taſ negribbeſt par ſleplawu palitt?! Johrgi, Johrgi, dohma jel us ſawu mahti!“

Pee ſcheem beidsameem wahrdeem Johrgis plinti nolaida un ſweedrus noſlauzija; winnam likkāhs, ka buhtu no dſikka meega atmohdees. Dſikki nopuhsdamees wiſch fazzija:

„Tew taiſniba, Marij, man winna naw brihw noſchaut, lai gan wiſch naw par zilweku turrans. Pa teeſt wiſch naw zilwels, wiſch wehl ſliktaks, tā ſwehrs. Tu, Marij, winnu isglaſbi, bet wiſch Tewi gribbeja ſamaitaht . . . atfahpees druſzin, man ar winnu wehl kaſ jarunna. Nu wiſch Mariju us weenu puffi noſtumdam, us ſemmturra fazzija:

„Kur irr tā parradu grahmata?“

Grehzeneeks winnu drebbedams no ſemmes pazehla, kur ta no bailehm tam no rohſahm bij iskrituſe.

„Sapleſh to papihru!“ tā Johrgis pawehleja. Semmturris arri to darrija, lai gan pamājam un pretti ſtihwedamees. Johrgis tohs papihra gabbalus nehma un ſawihſtijis plinti eelaſdeja. Pehz tam Johrgis Mariju ta uſrunnaja:

„Nu Tu warri eet atpallat us mahjahm; ar ſemmturri ſums naw wais ne kaſdas darrifchānas . . . Kaſdu reiſ apmelle mannu mahti un ſalki winnai, ka manni redſejuſe . . . ſalki tai, ka es gluſchi ſweiks un weffels eſmu . . .“

Marija apoſhlijāhs to darriht un ſneedsa winnam rohlu, ko Johrgis ilgi ſawā turreja.

„Es Tewim eſmu pahri darrijis,“ tā wiſch wallodu uſnemdam fazzija, „dohmajū, ka Tu eſti ſaberreta jeh pahrdohhta tam wezzajam par ma . . u, un taſ man ſirdi ehda, taſ man prahtu traktu darrija; bet nu ſinnu ſkaidri, ka tā naw wis . . . es Tewim par daudſ pahri darrijis . . . peedohd mannim, Marij . . . gribbeju, ka Tu mannim buhtu par ſeewinū; nu ta leeta zittad pahrgreeſuſees, Tu biji par daudſ labba preelſch mannis.“

„Ne, Johrgi, tā nebij! Tu mannim labbi patikki, bet es jau preelſch Lawas atnahſchānas zittu mihleju.“

„Jau zittu mihleji?“ Johrgis brihnedamees praſfija, „un kurru tad?“

„To taggad gan warru fazzih . . . to Willi.“

„Tu ſchehligs Deems, wai taſ warr buht? To Willi Tu mihle?“

Taſ irr brihnum; tad ſalki winnam, ka mehs

weens ohtram ne ko parradā ne-effam: wiſch manni no zeetuma isglaſba, es Tewi no blehſcha naggeem; ſalki winnam to, wai dſirdi, Marij, un nu, dſihwo weffela.“ — Nu wiſch Marijai rohlu ſneedsis to karsti nobuſſchoja, un ſchi to ſchoreiſ gan patahwa.

„Ta irr tā pirma muttite, ko es ſawā muhſchā puifcheem dewuſe“, tā winna no kalnina us mahjahm tezzedama fazzija. Garrais Johrgis pee ohſola atſpeedees winnai palkat noſkattijāhs. Winnam bij behdiga ſirds, jo mehneſcheem wiſch bij ilgojees, ka kaſdu reiſ warretu Mariju nobuſſchoht, un kaſ taſ ne-isdewāhs, tad ploſhijāhs tā traks!

„Ta pirma muttite“, tā wiſch pats pee ſewis fazzija, „tā pirma un tā beidsama. Al Willi, zil Tu laimigs!“ Smaggi nopuhsdamees wiſch wehl kaſdu brihtiau tur ſtahweja, un bij ſemmturri pa wiſſam aiſmirſis. Satruhzees wiſch galwu pagreeſa us ſemmturri, bet taſ jau bij aiſbehdſis. Ap Johrgi bij wiſs tik kluffu, tā kappōs; wezzajā pumpainā ohſolā ne lappina netſchautſteja, tur aiſ purwa bij kluffa ſahdſcha redſama, ko mehneſis gaiſchi apſpihdeja, tā taſ tumſchais kruhm, aiſ kurra Johrgis luhreja — wiſs bij tik kluffu, tā iſmirris.

Traktais Johrgis zeppuri nonehmis, dſimtenei „ar Deewu“ fazzija un aſſaras tam azzis ſpihdeja. Pehz tam wiſch zeppuri galwā lizzis, ahtri kruhmōs eeemauzāhs un paſubda.

Pehz kaſdas neddekas Willis tiklab no mahtes tā no meitas to ſinnu dabbuja, ka Marija buhſchoht winnu nemt. — Bet taſ ſtikis ar to parradu grahmatu pa wiſſu ſahdſchu bij iſpaudees; weens ſtabſtija tā, ohtris ſchā, ſkaidri ne weens neſinnaja. Beepu-krohga uhtraps nu palikka neturrehts un ſemmturram bij ja-atſtahj wiſs pa wezzam. Wiſch nelikkāhs ne ſinnohht, un bij tikpat lepnis, tā pa preelſchu. Un kaſ tad ar garro Johrgi notikka? Taſ bij tā uhbeni eekrittis; ne weens neſinnaja, kur wiſch palizzis.

Stahsts nu irr beigts un ſpalwu warretu nolitt, kaſ weena leeta nebuhtu japarunna, prohti nabbagu meitu kaſrdinaſchāna us launu. Pilſſeh-tāſ un wiſſur, kur baggati kaſrumneeki dſihwo, kaſdi ſtikki, tā taſ, ko taggad ſtabſtiju, par gabdu wai ſimtu reiſchu noteel, tik mehſ zitti nedabbu- jam ſinnaht, un wai tai meitſchāi, kaſ neturrahſ tā Marija! Meita, weenreiſ krittufe, zeefch kluffu, dohmadama, ka taſchu wehl kaſds gaddiſees. Bet puifchi taggad arri deefgan gudri; winnus newarr wais tik lehti peemahniht, tā zittureiſ. Tapeh, mihlas meitinas, taupect ſawu krohni, zil tik ween warreet, taſ naw par naudu pirkams un ar ſeltu uſſwerrams. Kaſri laiſi taggad. Ne ſenn notikka taſds ſtikis. Jaunkundſini, naudu iſtehrejuſchi, gribb ſawas kaſribas tāpat dſiht, tā baggati. Bet tā to eefahkt? Get abbi diwi meſchā un nemm

dunzi lihdj. Sateel diwas meitenes un grubb no-
durt, ja blauij un winneem nepadohdahs. Bet no
bailehm tatschu meitahm blahtweens isfrehja, un
kasaks, kas wiffu apwaltetams apfahrt jahj, bij ta par
laimi drihs blaht; jaunkundfinaus fanemm zeet un lai-
kam fawu strahpi dabbuhs. J. Rosall.

Labbas un laumas deenas.

Lai 23. April 1669 gadda notiffa leels trohffnis
pee kahda gastufcha. Saimneeks, wahrda Nikolaus
Gazi, dsirdeja firgus jahjoht un fuanus reiyoht;
pafstarpam ftipras balffis kleebsa. Saimneeks gauſchi
nobihjajs, jo winna gastufis bij tablu no fahdschas
un fur tolait daudj fteptawu meſchâ ufturrejajs.
Bes tam bij wehl gauſchi flitts laifs; sneegs un
leetus nahza femmê un wehtra kauza, ka dohmaja,
kad wai nammu apgahfihj. Saimneeks negribbeja
taiffiht wakkâ.

Bet durwis tiffa laufftas. „Laid eeffchâ!“ ta brehza
pulla balffis. Winni effoht zetta wihri, kas nafts
mahju un wakkarinu grubbhoht. Saimneeks pa at-
flehgas zaurumu pafflattijajs un redjeja pilnu feh-
tas ruhmi ar firgeem un zilweleem. Wairaf winſch
tumfâ ne fo newarreja nomanniht. Weens ar rupju
balffis kleebsa, ka buhichohht tiff daudj fitteenus dab-
buhht, zil ſekundes pa-eefchoht. Gazis eededfinaja
fwezzi un fafauza fawus laudis, tad laida eeffchâ.

Genahza tſchetri tehwinai, kas ta karra-wihri bij
gehrbuschees.

Zit irr pullstems? tublin pirmis eenahfdams
praffija.

Pullstems jau pahri par weenpadsmit, zeenigi
fungi, ta fainneeks atbildeja.

Zit tablu irr lihdj Reizenaini? ta ohtris praffija.
Gazis to nesinnaja.

Tu dumſch tehwinſch, trefchais eekleedsajs, Rei-
zenaine irr tuwu pee Baffalna.

Baffalns irr no ſcheijeenes wairaf ka ſefchas juh-
dſes, ta Gazis atteiza.

Lai gan fainneekam baitu deefgan bij, tomehr
fahrigs ſinnaht, praffija: wai zeenigi fungi ſcho-
deen jau no Baffalna nahfufchi.

Kungi atbildeja, lai labbat dohdohht preeffch ſir-
geem un kalpeem barribu un pafcheem fataifohht wal-
karinas, ne ka tiff daudj praffoht.

Saimneeks nu winnus wedda weefu iſtabâ un
apdeeneja, ta peenahfahs.

Scheem tſchetreem bij ifkatram kalps, kas firgus
uff winnus pafchus apdeeneja; kalpi wedda diw-
padsmit firgus ſtalli. No ſcheem diwpadsmitt fir-
geem bij tſchetri ſchimmeli gauſchi ſmuſſi; weenam

ſchimmelam bij ditti ſmuſſi ſegli un eemaukti; diwi
neffa ſmaggus maifus us mugguras un weens gahja
glufchi tuffchâ pee rohtas. Maifu neffa pehzaf iſtabâ.
Upſtelletas wakkarinas tiffa us galda littas, wihns
bij pa pilnam jahohd. Kungi un kalpi nu ittin
brangi eetaiffija kuraschu.

Saimneeks fawus weefus apluhfdams fazzija:
„ja nebuhtu ſtarp winneem offizeeri, tad winnus
warretu par rafbaineefeem turreht.“ Tee tſchetri
kungi ſawâ iſtabâ wehl ilgi ſtrihdejajs. — Saim-
neeks gaismai auſtoht ohtra rihâ fawus weefus ap-
meffeja un atradda jau weenu preeffch-iſtabâ; winſch
ſewi fauzajs par wirſneeku.

Wai es tew warru uſtizzate? ta winſch fain-
neekam praffija.

Saimneeks atbildeja, ka winſch effoht gohda wihrs,
un kad waijagoht, winſch warroht gan kluffu zeest.
— Wirſneeks nu praffija, wai fainneeks winna
(wirſneeka) un winna kalpa firgu warroht teem
zitteem nemannoht no ſtacka iſweſt; wirſneeka firgi
effoht melli.

Wirſneekam nu bij zitta luhgſchana: lai fain-
neeks winnu, to wirſneeku, un wirſneeka kalpu laut
fur drohſchi paflehpjoht, kamehr zitti aifjahjufchi,
un lai fakfoht, ka wirſneeks jau prohjam — win-
nam waijagoht ahtri mahjâs pee ſeewas un behr-
neem buht, tapehz newarroht lihdj ar zitteem tab-
lal jahht. Ta rinnajoht eenahza tee trihs offizeeri
arri tai iſtabâ. Nu wiffi tſchetri ehda brohkaſti. —
Weens no teem tſchetreem offizeereem fazzija, ka
ſchodeen waijagoht te atpuhſtees, un wehl teiza:
Wai dsirdeet, kungi, ſchodeen; dallifim to, fo wakkar
fatehrahm — bet pareifi, ta peenahfahs. Nu weens
to mantu lihdj ar teem tſchetreem firgeem dallija,
un tad us kaulineem isfpehleja, kam ta pirma, ohtra,
trefcha un zettorta dalka peederrehs. — To wiffu
tas fainneeks Gazis dsirdeja, jo ſchee tſchetri ne
buhht no fainneeka nebihjajs.

Tee zitti bij ar dallifchenu meerâ; ta pirma
dalka bij:

Weeni ahdas ſwahri, johſta, fur piſtoles un zit-
tus rihkus peekarr, ſeglu deffis ar dseltenahm pra-
nahm, kalla laffats, galwas laffats, weens meddels
ſelta eekalts, ſefchpadsmit dukfati, diwidefmit keifer-
gulſchi un leelafais ſchimmels ar ſegleem un ee-
maukteem; ohtra dalka:

Weens krellis, dahrga johſta, gabbals atlaſs ſihda,
weens gabbals plohra ſmallâ ſihda, weens maſs
jahneeku karrogs ar ſeltu un fudrabu isauffs un
ar Wenedigas gohda-ſihmi puſchlohts, weeni kam-
ſofi bez peedurknehm, weens dahrgs Turku ſohbens
ſefchpadsmit dukfati, diwidefmit keifer-
gulſchi un tas maſafais ſchimmels; trefcha dalka:

Weeni kamſofi no bruhn-pellekas drehbes, ar melnu
plahnu ſihdu isohdereti un ar ſelta knohpehm,
kaſchols, weens pahris ſmallu Mailandes ſekku,

weens pahris appalsch-biffchu, divi krefti, feschpadsmit duffati, peezpadsmit keiser-gulfschi un schimmel-kehwe ar fegleem un eemauteem; zettorta dalka:

Weeni melni fanta swahrki ar plahnu melnu sibdu isohbereti, weena puffaina bante no wiffadahm pehrwehm, weens kreftis, trihs nehbdogi, feschi kalla lalkati, weens pahris sabhaku ar apseliteem peescheem, selta grebsens ar petschapti, pulka kreftu, weena dahrga johsta ar selta un sudraba pranahm, feschpadsmit duffati, dividefmit keiser-gulfschi un zetturtais schimmels ar fegleem un eemauteem.

Nu metta kaulinus; katrs fanehma sawu dalku, bet tas wirfneeks, kas gribbeja aisbehgt, tam ne mas nepatiffa, sawu dalku nemt. Par to tee zitti palikka dusmigi un draubeja, wirfneeku noschaut, ja nebuschoht nemt. Winsch nu sawu dalku arri nehma. Weens no teem trim glandija sawu plinti un us winnas fazzija: Tu man effi ustizzama draudene, nummur pirma, fur geld ko noschaut.

Tee divi smejhahs, un eefahka wiffi trihs atfal dsert. Tas wirfneeks palikka ar ween klufs un dohmigs.

Behz puffsdeenas schkinjoja katris offizeers sawam kalpam trihs keiser-gulfschus; arri fainneeka deenestneeki tilka apschinkoti; nu fahka wiffi dsert, til pat kalpi ka lungi.

Patam diwas jaunus leetas us reises notiffa. Saimneeka deenest meita puzzeja offizeereem sabhafus. Weena sabhaka wiina laut ko atradda, ko ta gan nepastinna; bet ta atrasta leeta ehrmigi isstattijahs. Meita rahdija to leetu fainneezei: wiina to apstattijuse ar leelu fleegschanu aishweeda prohjam. Hazis to fleegschanu dsirvedams, nahza kufaa, gribbedams redseht, kas fainneezei notizzis. Saimneeze drebbedama rahdija, ko aishweeduse.

Saimneeks to leetu apstattijis, pasinna: tas bij affinains zilweka galwas kaula gabbals ar galku un dseltaineem mattem.

Arri fainneekam gabja schauschallas pahr kaulaem.

Winsch sawa gastuse bij usnehmis flepfawus un laupitajus. Tahs leetas un sirgi, kas tilka isdalkiti, bij laupita manta, un tam, kam ta peederreja, bij galwa gabbal gabbalos fadausita un weens galwas-kauls libds ar mattem flepfawam bij sabhaka eekrittis. Nu fainneeks skaidri sinnaja, kas tee par offizeereem.

Bet ko winsch weens pret tschetreem warreja isdarriht.

Tai pascha azzumirkli weens no offizeeru kalpeem eefrehja isstaba un fazzija, ka Bejera (ta weenu no teem flepfaweem faza) kalps effoht aishbedsis. Wiffi flepfawi nu gaufschi satrubkabs. — Driht nu wiffi fataisjahs, usfweeda kabus no teem keiser-gulfscheem fainneekam us galba un lehfschus ween aishjahja. Ta Hazis nu bij no flepfaweem walka.

Stahstifim nu par scha notikkuma ohtru pufsi.

Tai 26ta April 1669. gadda atnahza pee Notorsta wiina fullainis, wahrda Willips un atneffa sawam lungam lohti behbigu stannu. Willippa gihmis bij gluschi pahrwehrtijees, drehbes noplehstas un flapjas.

Notorsta lungs dsihwoja sawa pille pee Meiselwizzes. Winsch bij sawos jaunakos gaddos par karrawihru bijis; par majoru tizzis, winsch no karradeenesta atstahja un dsihwoja sawa muischä. Tur winsch apprezzejahs; bet wiina mihta gaspascha pee pirmahs meitinas neddelas nomirra. Ta tad majors dsihwoja weens pats ar sawu maso meittuu.

Kad wiina meitina tilko gaddu wezza palikka, tad wiina pamilija paroirojahs. Wiina labbalais draugs un karrabeedris wiefneeks von Mink, kas arri Meiselwizze dsihwoja, mirra un atstahja tschetrus behrmus, ka liffahs, bes kahdas mantibas. No scheem tschetreem behrneem bij diwas meitas jau apprezzetas, abbas Meiselwizze, weena ar Klauspurg lungu, ohtra ar Loffe lungu. Tee divi bij puikas, Sahnis astonu un Pauls peezu gaddu wezs. Sahnis peenehma Klauspurga lungs un Paulu Notorsts. Winsch gan nebij baggats fauzams, bet tatschu ittin turrigs wihrs. Paulu winsch peenehma 1646. gadda, un puika tur palikka libds 1662. gaddam.

Majoram Notorstam bij weena weeniga meita, Anna wahrda un wiina audsefnis Pauls; abbi behrni auga kohpa, mahzijahs kohpa — ar wahrdu fakhoht bij neischkirrami draugi. Pauls tschetrus gaddus wezzats buhdams, Annai mahzija musiki u. t. pr.

Paulam wajadseja palikt par karrawihru, jo wiina nelais tehws karradeeneja, wiina taggadeis audsinatais arri pulwera smalku labbi pasinna. Pauls von Mink tilka mahzihts, smulki jacht, ar sohbeni kantees un labbi schaut. Sawa dividemitä gadda Pauls palikka par leitnantu pee Salschu jachtneekem. — Libds schim laikam schee abbi jaunekki miblejahs ka brahlis un mahsa. Abbi bij gohbigi audsinati. Annai bij deewabijiga un mihssta firds, Paulam ustizzigs, spehzigis gars. Kad nu abbeem wajadseja schirtees, tad wiini pirmu reis dabbuja sinnaht un manniht, ka nemiblejotees wis ka brahlis un mahsa ween, bet arri ka bruchte un bruchtgans. Meitenei palikka waigi til bahli ka drehbe; wiina apkebrahs Paulam ap kalku un fazzija: „Kad Tu Paul no karrane-atnahsi, tad man jamirft, es bes Lewis newarru dsihwoht.“ Pauls fwehti apnehmahs sawu Anninu libds nahwei mihtu turreht, un ar scho noslehpumu schtirahs, majoram wehl ne ko nesazzidams. Salscheem pascheem nebij nekahdi karri weddami, tapehz wiini gabja Wahzu. Keiseram Leopoldam I. palihga, jo wiinam bij karsch jawedd ar Turkeem. Majoras dewa sawam Paulam to padohmu, lai winsch arri schinni karradeimohht, fur warroht sawu duhschu rahdiht un ka

labs un gohdigs brunnenecks palihdscht. Tapeh3 lai Saffchu deenestu atstahjoht un eimoht pee Mustreescheem. Pauls to labprah3 darrija. Mustreeschu augstakais karra-leelskungs grafs von Montekufuli, Paulu peeneh3ma un to pee augstakeem offitjeereem peedallija. Tas notiffa tai 17tã Juli 1664. gaddã.

(Us preetschu wehl).

Ih3i stahstini.

Kã dascheem launcem waise japeln. Kamtschatkã, ohtra puffe Sibertjai, tur laudis lohti bailigu darbu strahda, kaijahm ohlas (pautus) isnemdami un arri kaijas paschas noferdami. Schee putni taifa perreflus stahwõs jubras krasdõs, fur zaurumi atrohdamu. Tur nu nabbaga zilwek kahpele, bes ka ar strik3i buhtu augschã peefeeti. Dshwibas drohshiba stahw til kahjãs un galwã, kas nereibst; jo weenã rohlã irr kurwis, fur ohlas eeleef un ar ohtru ohlas no zaurumeem ja-well. Ur ringu, kam ahkis gallã, iswek perrefli lihds ar putnu. Kad putnis pat3 arri gaddah3 perrefle un wiãnu nofer, tad tam tuhlin fallu nolausch, lai nekreij prohjam. Putnu paschu bahsch ais johstas. Kad nu tahdam pahdrohsham labba lamine, tad winsch warr kahdas 70 lihds 80 kaijas nofert un lihds 100 ohlahm salafsiht. Bil grubti dascham ta deenischka maife janopeln! Bet tẽ warr ihpafchi teikt, ka deenischka maife fuhri grubti pelnama, jo dasch labbais buhs nofrittis jubrã. Us glahbschanu tur ne kahdas zerribas!

Kohlu gohwe, kas peenu dohd. Dasch jau buhs semmes aprakstischana Amerikas leelo3s kalnus, Korvilleras de los Andes, atraddis; bet ko winsch warr no teem pastahstih3? Tur aug kohls, ko par gohwe3-jeh peena-kohlu warr saukt. Kad Aleksanders v. Humboldt tur reisoja, tad winsch scho kohlu Spranzuschu dabbas prattejam Buffehngol ihpafchi usflaweja, jo schis kohls irr leels brihnums Deewa raddibã. Winsch wi3s wairaf Andes kalnõs pee Makarai aug. Kad ta widdus eedshwotajeem flahpst, tad wiãni pee scha kohla eet un misã eegreesch; tuhlin tell balta fulla ahã, kas ne ween kã gohwu peens isflattah3, bet arri gluschi tapat smelle un til pat fah3tigs irr. Schis peens irr gluschi iwefseig3. Buffehngolts falihdsinaja kohla peenu ar gohwu peenu un atradda, ka tas kohla peens nesaruh3st. Winsch scho peenu dauds reis dsehra, bet tas ne ko fliktu nedarrija. Peenakohls effoht wihgas-kohlam lihdsigs. Bet ja no mums tur kahds aishbrauktu, tad lai nepahrskattamees, jo tur aug wehl zits kohls, kam arri no pahrgreestas-misãs peens isteff, bet tas irr lohti giptigs — nahwigs; kad schinni peenã stohpa bultu eemeh3z

un tad schauj, tad tam, kas arri til mas weent skrambah3s, jamir3t. Skatt, zil brihnischkigi Deewa darbi!

Par elewantu sohbeem. Lihds schim elewantu sohbi atrasti, kas kahdas 70 mahzinas smaggi, zitti no 120 lihds 350 mahzinahm smaggi. Zau-nakõs laikõs, fur ar ween wairaf reisneeki us Afritu eet un d3ikkaf teef, irr elewanta sohbs useets, kas 9 pehdas garfch un 8 zelli zaur mehrã, tas irr til refnis, kã labs puf3 bakfis. Schis sohbs fweh-ris 800 mahzinas. Bet jau preetsch kahdeem 18 gaddeem rahdija Londonẽ debli, no elewanta sohba jahgetu, kas 11 pehdas garfch un 1 pehdu plats. Tas tal irr sohbs, par ko gan kahdu wahrdu warr runnah3; winsch buhs til refnis kã labs sah3u-bakfis. Labbi, ka muhsu daktereem naw tahdi jaisrauj! Kas tur par leelahm knihpstangahm buhtu waija-dsigas! Pub! kad tahds sohbs ribbãs nah!

Kã neprezzetus no apprezeteem warr ischfirt. Ne fur pasaulẽ prezzetas un neprezzetas seewischkas weenu no ohtra til lehti newarr ischfirt, ka Japanẽ; jo tẽ katrs seewischkis, kas apprezejah3, teef speests, sohbus melnus pehrweht un usaz3is kã bahrsou nobsiht. Tas irr dauds! Ko muhsu meitas faz-zih3? Dohmaju, wiãnas labbal buhs Satweeschu, ne kã Japaneeschu meitas.

Ko pee studrahm warr redseht. Apteekeris K — n B — n pil3sehtã usdewa samam kalpam, lai famelle labbi pulka leelo studru, ka warr studru spirtu taifih3. Beh3 kahda laika kalps atnah3 un fakfa, ka dshwu studru newarroht nofert; kad nobst, tad wiãnas negeld, ar grubscheem arri ne. Tapeh3 kalps neh3ma baltu puddeli ar plattu fallu un eerakfa us studru zetta, kas eet no weena puh3na us ohtru. Pirmajõs gaddõhs no ta puh3na krittã brih-num pulka eefsch puddeles; bet schogadd' gluschi mas. Kahdas diwidefmit gan eekritta, bet zittas negahja wair3 eefschã, palikka us mallas flattidamah3. Beh3 kahda laizina zittas studras atnah3a ar garru refnu falmu un eefweeda to puddelẽ. Dikko studras to mannija, tad wiffas no puddeles islahpa. Tschetras reises tiffa puddele eeratta un tshetras reises studras tapat darrija, falmu atneh3-damas. Brihnedamees likfa K — n wi3s aplahrt puh3nam puddeles eerakt — wiffur studras tapat darrija, falmu puddele eemeh3damas. Ko nu jazzifim? Wai studrahm irr prah3s un sapraschana, wai naw?

Aktibedams redaktehrs A. Leitan.

No zensures atwehlehts.

Rihgã, 15. August 1868.

Drikket3s pee bilschu- un gramatu-drikketaja S. Blate3, Rihgã, pee Reh3tera bah3nias.